

MACRON İLE FRANSA: BALKANLARDA İSTİKRARSIZLIK ETKENİ

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Analiz No : 2019 / 29

11.11.2019

Önceki yazılarımızın birçoğunda, Balkanların tarihi ve coğrafi bütünlüğüne dikkat çekmiştik. Balkanlar denildiğinde akla tarihi olarak, en doğusunda Türkiye, Bulgaristan ve Romanyanın, güneyinde Yunanistanın yer aldığı bir bölge gelmektedir. Balkanların orta bölgesi eski Yugoslavyanın ardılı bazı ülkeler (Sırbistan, Bosna-Hersek, Makedonya, Karadağ, Kosova) ve Arnavutluktan oluşmaktadır. Bölgenin bu tarihi tanımlamasına rağmen, ABnin genişlemesi bağlamında 1990ların başından itibaren Batı Balkanlar ismiyle yeni bir terminoloji icat edilmiştir. ABye göre Hırvatistan, Bulgaristan, Romanya ve Yunanistan AB üyesi olmaları nedeniyle artık Balkanların parçası değildirler. Diğer taraftan, Bosna-Hersek, Sırbistan, Karadağ, Kosova, Arnavutluk ve Makedonya sözde Batı Balkanlar alt bölgesini oluşturmaktadırlar. Türkiyenin ise tek başına, Balkanların hiç değinilmeyen, Doğu Balkanlar olması lazım gelen diğer parçasını oluşturduğu farz edilmektedir [1]. Bu vesile ile Batı Balkanlar terminolojisinin, zararlı ve ilk bakışta fark edilemeyecek bir şekilde, Türkiyeyi Balkanlardan ve dolayısıyla Avrupadan dışladığı görüşünü yineliyoruz. Bu bağlamda, bu terminolojinin Türkiyeye karşı ön yargılı olduğuna inanmaya devam ediyoruz.

Hatırlanacağı üzere AB Komisyonu, yıllar süren bir oyalamadan sonra, 2018 Şubat ayında ABnin Batı Balkanlar ile ilgili genişletilmiş sorumlulukları için güvenilir bir genişleme perspektifi başlıklı bir strateji kabul etmiştir. Söz konusu strateji, genişleme siyasasını, 2025e kadar ABnin güçlendirilmesine yönelik geniş stratejinin ayrılmaz parçası olarak değerlendirmektedir. AB Komisyonu bu genişleme paketini ayrıca Strazburgda Avrupa Parlamentosuna sunmuş ve AB Konseyinin bazı Batı Balkanlar ülkeleriyle katılım müzakereleri başlatmasına yönelik olarak Komisyonun önerisini açıklamıştır. Ayrıca, söz konusu bölgenin diğer bazı ülkelerine ilişkin belirli önerilerde bulunmuştur.

Bu teşvik edici AB Komisyonu stratejisinden hemen sonra Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, AB reformu yapılıncaya kadar Batı Balkanlarda AB genişlemesini reddetmiş, bu görüşünü 17 Nisan 2018'de Avrupa Parlamentosu'na yaptığı konuşmada

dile getirmiştir. Macron söz konusu konuşmasında ilginç bir şekilde, sanki Türkiye Balkanların ve Avrupanın dışında imiş gibi, Türkiyeye veya Rusyaya dönmüş bir Balkanlar istemiyorum" demiştir. Bu konuda Mayıs 2018'de kaleme alınan bir yazımızda, Macron, Balkan ülkelerinin neden Türkiye'ye döndüğünü görmek istemediği konusunda Türk kamuoyuna bir açıklama borçludur. Avrupa medya kuruluşlarının ve AB yetkililerinin şu ana kadar Türkiye'nin diğer Balkan ülkeleriyle olan ilişkilerinin neden zararlı olduğunu açıklayamadıkları göz önünde tutulduğunda (Türkiye'nin Balkan ülkeleriyle olan ilişkileri esasında yararlıdır), Macron, konuşmasında neden Türkiyeyi haksız yere hedef seçtiğini açıklamalıdır denilmekteydi[2]. Bu çağrının dikkate alınmaması sürpriz olmamıştır.

Avrupa Basınında geçtiğimiz günlerde, Fransa Cumhurbaşkanı Macron'un bu kez Brükseldeki AB Konseyi toplantısında (17 ve 18 Ekim 2019) Kuzey Makedonyanın ve Arnavutlukun üyelik müzakerelerini engellediği bildirilmiştir[3]. Bu konudaki basın haberlerinde, AB liderlerinin birçoğunun bu sonuçtan dolayı hayal kırıklığı yaşadığı ve AB Konseyi Başkanı Donald Tusk'ın ortaya çıkan durumdan "gerçekten utandığını" söylediği kaydedilmektedir[4].

Söz konusu AB Konseyi toplantısında kabul edilen Sonuçlarda Genişleme alt başlığında yer alan çok kısa cümle, Macron tarafından yapılan engellemeyi yalın bir şekilde yansıtmaktadır. Sonuçların beşinci paragrafında sadece Avrupa Konseyi, Mayıs 2020de Zagrebde yapılan AB-Batı Balkanlar Zirvesinde genişleme konusuna geri dönecektir denilmektedir[5].

Görünüşe göre Macron, AB'nin başlıca yöneticisiymiş gibi davranmaya devam etmektedir. Adı geçenin ABdeki son vetosu, bazı etkili Avrupa medya kuruluşları tarafından yeni-Gaullist uzlaşmazlığının dışa vurumu olarak yorumlanmıştır. Macron, haklı biçimde, Balkanları istikrarsızlaştırmak ile suçlanmıştır, Önde gelen bir Avrupa gazetesinde yayımlanan baş makaleden yapılan aşağıdaki alıntı bu düşünceleri dile getirmekte ve Balkanlardaki istikrarsızlığın esas suçlusunun kim olduğunu açıkça ortaya koymaktadır:

> Emmanuel Macronun geçen hafta Arnavutluk ve Kuzey Makedonya ile ABye katılım müzakerelerinin başlatılmasını veto etmesi, Avrupayı zayıflatan ve jeopolitik bir güç olma yönündeki isteklerini baltalayan tarihi bir hata olarak hatırlanacaktır. Fransa Cumhurbaşkanı, bir yeni-Gaullist uzlaşmazlık davranışı sergileyerek AB genişleme politikasını torpillemiş, AB bloğunun temel dış politika araçlarından birini yok etmiş, vaatlerine olan güveni baltalamış ve ABnin arka bahçesi Balkanları istikrarsızlaştırmıştır. Bir gecenin eseri olarak bu hiç fena bir sonuç değil. Bütün bunlar, Avrupa dayanışmasına ve işbirliği ruhuna örnek teşkil ettiğini iddia eden bir liderden gelmiştir[6].

Tüm bu gelişmeler bize, kibirli bir şekilde başkalarına tavsiyede bulunanların ilk önce kendi tarihi hatalarının hesabının vermeleri gerektiğini söylemektedir. Emmanuel Macron bu bağlamda hesap vermesi gerekenler listesinin başında gelmektedir. Macronun Yunanistanın AB ve NATO üyeliğini desteklemesi karşılığında ülkenin anayasal ismini Makedonya'dan Kuzey Makedonya'ya değiştiren Prespa Anlaşması lehinde oy kullanmaları için Kuzey Makedonya vatandaşlarına çağrıda bulunan bir kişi olduğu Balkanların her tarafında hatırlanmalıdır. Macron, bu amaçla Kuzey Makedonya halkına bir video mesajı

bile göndermiştir[7]. The Guardian gazetesine göre, Kuzey Makedonya Dışişleri Bakanı Nikola Dimitrov ABnin dürüst olmadığını belirtmiştir. Adı geçen, resmi Twitter hesabından yaptığı açıklamada, Avrupa Birliği'nin bölgeye en azından doğru sözlü olmak borcu vardır. Batı Balkanların Avrupa geleceği konusunda artık fikir birliği bulunmuyorsa, 2003 Selanik vaadi yerine getirilmeyecekse, vatandaşlar bunu bilmeyi hak ediyor[8] Buna ek olarak, Kuzey Makedonya Başbakanı Zoran Zaev, geçtiğimiz günlerde yapılan bir söyleşide kendisine yöneltilen halkınızı şimdi Avrupalılara hala güvendiğinize nasıl ikna edecek sininiz? şeklindeki bir soruya cevaben, bu durumu mizahi biçimde Don Kişotun savaşına benzetmiştir[9].

Genelde ABnin ve özelde Macronun gayri dürüst olmasa da aldatıcı muğlaklıklarına gelince, dünyada hiçbir ülkenin bu konuda Türkiye'den daha fazla deneyime sahip olamayacağını belirtmek gerekir. Bu nahoş gerçeği acı deneyimlerle öğrenmenin diğer ülkeler için hatırı sayılır bir zaman alacağı anlaşılmaktadır.

**Bu analiz yazısının aslı İngilizce olarak kaleme alınmıştır.*

***Fotoğraf: Al Jazeera*

[1] Teoman Ertuğrul Tulun, Chaillot Paper On Balkans Future: A Case Of Ill-Informed Leading The Ill-Informed, *Center For Eurasian Studies (AVİM)*, 02 Ekim 2018, blm. Analysis, 2018 / 28, https://avim.org.tr/en/Analiz/CHAILLOT-PAPER-ON-BALKANS-FUTURE-A-CASE-OF-ILL-INFORMED-LEADING-THE-ILL-INFORMED.

[2] Teoman Ertuğrul Tulun, Half-hearted EU enlargement in the Balkans, *Daily Sabah*, t.y., blm. Op Ed, https://www.dailysabah.com/op-ed/2018/05/14/half-hearted-eu-enlargement-in-the-balkans.

[3] Kurt Bassuener ve Toby Vogel, Macron Breaks Balkans Promise in Quest for EU Dominance, *EU Observer*, 21 Ekim 2019, blm. Opinion, https://euobserver.com/opinion/146350.

[4] European Union Warned of historic Mistake as Emmanuel Macron Blocks Balkan Enlargement Talks, *The Telegraph*, 18 Ekim 2019, blm. News, https://www.telegraph.co.uk/news/2019/10/18/europe-union-warned-historic-mistake-emmanuel-macron-blocks/.

[5] European Council Meeting (European Union, 18 Ekim 2019), EUCO 23/19, https://www.consilium.europa.eu/media/41123/17-18-euco-final-conclusions-en.pdf.

[6] Editorial Board Editorial Board, Emmanuel Macrons EU Accession Veto Is a Historic Mistake, *Financial Times*, 21 Ekim 2019, blm. Opinion, https://www.ft.com/content/eda39e1e-f3eb-11e9-b018-3ef8794b17c6.

[7] I Support Prespa, Macron Said in 2018, *Republica*, 18 Ekim 2019, blm. Macedonia, https://english.republika.mk/news/macedonia/i-support-prespa-macron-said-in-2018/.

[8] Jennifer Rankin, EU Failure to Open Membership Talks with Albania and North Macedonia Condemned, *Guardian*, 18 Ekim 2019, blm. Europe, https://www.theguardian.com/world/2019/oct/18/eu-refusal-to-open-talks-with-albania-and-north-macedonia-condemned-as-historic-mistake.

[9] Efi Koutsokosta, Zaev Warns: EU Accession Halt Could Cause a Rise of Nationalism in the Balkans, *Euro News*, 31 Ekim 2019, blm. World, https://www.euronews.com/2019/10/30/zaev-warns-eu-accession-halt-could-cause-a-rise-of-nationalism-in-the-balkans.

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "MACRON İLE FRANSA: BALKANLARDA İSTİKRARSIZLIK ETKENİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2019 / 29. Kasım 11. Erişim Ekim 30, 2026. https://avimbulten.org/public/tr/Analiz/MACRON-ILE-FRANSA-BALKANLARDA-ISTIKRARSIZLIK-ETKENI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır